

רואים עלי!

הורים וילדים בלמוד משתף להבאת הגאולה

גליון מספר 29 | פרשת שלח, י"ט סיוון, תשע"ו | שנת הקהל

בִּיחַד נִכְבַּשׁ אֶת הָאָרֶץ

מִרְגָּלִים אִם אֲנָשִׁים?

אבא/אמא: פרשת השבוע שלנו, פרשת שלח, עוסקת בספור המרגלים ששלח משה רבנו לארץ הקדש, על פי בקשת עם ישראל. לאחר סיור בן ארבעים יום, הם חזרו עם הפרות הענקיים שגדלו בארץ, ומלבד יהושע וכלב שנותרו נאמנים, החלו המרגלים להמריד את העם. כך בא לסיומו הספור העצוב של חטא המרגלים.

אם נבדק בהפטרָה, נגלה גם שם ספור דומה – על מרגלים ששלח יהושע לפני הכניסה לארץ. המרגלים הלכו לעיר יריחו, והסתתרו בבית של אשה בשם רחב. ממנה הם שמעו על הפחד של הכנענים מפני עם ישראל, לאחר כל הנסים שה' עשה להם. אז חזרו המרגלים וספרו ליהושע בשמחה, שאפשר לכבש בקלות את הארץ.

ילד/ילדה: אחרי המרגלים ששלח משה, מדוע היה שוב צורך בשליחת מרגלים בימי יהושע? ומהו ההבדל בין שתי הפעמים?

אבא/אמא: ישנם הבדלים רבים בין שני סוגי המרגלים. המרגלים של משה יצאו בפרסום גדול, בלי להתחבא ובלי להסתתר, והלכו כלם יחד. ואלו המרגלים ששלח משה יצאו חרש – אף אחד מעם ישראל לא ידע זאת, וגם כשהגיעו ליריחו הם הסתתרו.

הבדל נוסף הוא במספר. כמה מרגלים שלח משה?

ילד/ילדה: משה שלח מרגל אחד מכל שבט, שגם היה הנשיא של השבט. כלומר – היו 12 מרגלים.

אבא/אמא: אכן, ואלו יהושע שלח רק שני מרגלים, שלא היו נשיאי השבטים. בנוסף, בספור בתורה, המרגלים

ששלח משה כלל לא מכנים 'מרגלים' אלא 'אנשים' שבאו לתור את הארץ. כלומר תורים שטילו בארץ. בשונה מהמרגלים של ספר יהושע שאכן נקראו כך במפרש.

ילד/ילדה: יש לי עוד הבדל! המרגלים שמושה שלח, הסתובבו בכל הארץ לארצה ולרחבה, והמרגלים ששלח יהושע היו רק בעיר יריחו.

אבא/אמא: יפה מאוד. והבדל נוסף ואחרון – מי יזם את השליחות. בפרשתנו כתוב 'שלח לד' – ה' אומר למשה שישלח לפי הרצון שלו. ה' לא צוה עליו לשלח, אלא אמר לו לעשות כדעתו. ואלו יהושע, לאחר שראה את החטא שנגרם מהמרגלים, לא חשב בעצמו לשלח שוב. ה' הוא זה שצוה עליו לשלח מרגלים.

ילד/ילדה: אז מדוע באמת יש כל כך הרבה הבדלים בין המרגלים בפרשה שלנו, למרגלים בספר יהושע?

שְׁנֵי שְׁלֹבִים בְּשִׁלְיֹחוֹת

אבא/אמא: לכל ההבדלים שראינו, ישנה סבה אחת, והיא – המטרה השונה שבשבילה המרגלים נשלחו, בשתי הפעמים.

בפעם הראשונה, בשליחות של משה – כלל לא נשלחו מרגלים. הרי ה' הבטיח לעם ישראל שיקבלו את הארץ בנסים ובנפלאות, ולכן לא היה כל צורך לשלח אנשים שיכינו את הנצחון במלחמה.

ילד/ילדה: אז מה באמת שלח משה?

אבא/אמא: משה הוא רועה ישראל, והוא הבין שבשביל עם ישראל כדאי לשלח אנשים שיראו בעינים שלדם עד כמה הארץ טובה. הוא ידע שכשהם ישמעו מהאנשים

ערכים זה לזה

אבא/אמא: עכשו נראה את המטרה הפנימית של שליחת המרגלים לארץ. על פי החסידות, המטרה של כבוש הארץ היא שנוכל לברר ולזכך אותה על ידי קיום תורה ומצוות, ושליחת המרגלים היא ההכנה לכך.

לכל אחד משנים עשר השבטים ישנה נחלה בארץ, אותה הוא צריך לברר ולזכך, ולעבד בה את ה' בדרבנו המיוחדת. למשל - שבט יששכר עסוק בעקר בלמוד תורה, ושבט זבולון שוכן לחוף ימים ועוסק במסחר.

ילד/ילדה: לכן משה שלח את המרגלים, מכל השבטים, כדי שיתחילו לברר את כל הנחלות! אבל למה הם היו צריכים ללכת כלם ביחד לכל מקום, ולא כל אחד הלה לנחלה של השבט שלו?

אבא/אמא: שאלה מצינות. והתשובה היא - 'כל ישראל ערכים זה לזה'. כלם ביחד מבררים את כל הארץ, וכך בכח האחדות ברור הארץ יהיה בצורה הכי טובה. לאחר מכן, יהושע שלח שני מרגלים - שבהם הוא אחד את כל בני ישראל. אחד מהם היה בלב, והשני היה פינחס משבט לוי.

ילד/ילדה: אבל לשבט לוי אין נחלה בארץ, אז מדוע שלחו את פינחס?

אבא/אמא: אכן כיום שבט לוי מבודל לעבודה לה' ולכן אין לו חלק בארץ הנשמית המתחננת. אך לעתיד לבוא, כל הארץ תתעלה וכל עם ישראל יהיה מקדש לעבודת ה'. אז גם שבט לוי יקבל חלק בארץ.

לכן שלחו כבר אז את פינחס משבט לוי שיברר גם הוא את הארץ. כלומר - כבר בזמנו של יהושע התחילו את ההכנה לנאולה!

ילד/ילדה: יהי רצון שנוזף עוד היום להתגלות הרבי מלך המשיח בגאולה האמתית והשלמה, וכל עם ישראל יזכה להפגש לארץ ישראל השלמה והמאחדת. אמן!

על-פי דבר מלכות י"פ שלח תנש"א

שהיו בעצמם בארץ, עד כמה היא טובה ועד כמה הפרות שלה משבחים, הם ישמחו יותר לעלות אליה.

זוהי הסבה שהם לא נקראו מרגלים אלא אנשים - כי הם לא נשלחו לצרף רגול. ולכן משה שלח נשיא מכל שבט, שבשיחור יוכל לספר לשבט שלו על כמה הארץ טובה. לכן גם הם סירו יחד בכל הארץ כדי שיוכלו לספר שכל הערים בארץ טובות.

ילד/ילדה: עכשו הבנתי למה הם לא הסתתרו, כי לא פחדו כלל ולא היה להם צורך בכך. הנצחון במלחמה היה מבטח להם! אבל מה קרה עם המרגלים של יהושע?

אבא/אמא: בזמן יהושע, ה' כבר הודיע שבעקבות החטאים של עם ישראל לא יהיו כאלו נסים גלויים. לכן הורה ליהושע לשלח מרגלי חרש שיבדקו איך הגויים בארץ מוכנים למלחמה. וכשהם שמעו ביריחו שכל יושבי הארץ מפחדים, לא היו צריכים להסתובב בכל הארץ וחזרו מיד.

ילד/ילדה: רגע, אז המרגלים של משה לא מלאו בסוף את השליחות שלהם? כי מספר שהם חטאו...

אבא/אמא: נשים לב. משה שלח את המרגלים כדי שיספרו על שבח הארץ, וזה באמת מה שקרה! הם חזרו למדבר עם הפרות הטובים של הארץ, הראו אותם לעם וספרו שזו ארץ זבת חלב ודבש. השליחות של משה אכן התקיימה.

אך בני ישראל תכננו שהם גם יעזרו להם ברעיון ובעצה ביצד לכבוש את הארץ, וזה לא הצליח. המרגלים רק הפחידו את בני ישראל וספרו להם על הגבורים שבארץ, ובכך גרעו מתפקידם. אך את השליחות של משה, להכניס בעם חשק להכנס לארץ, הם בצעו.

ילד/ילדה: כי מאחר יותר, בשהגיע הזמן להכנס לארץ בתקופת יהושע, המרגלים השניים בשרו לעם שהתושבים פוחדים מהם מאוד, וכך עם ישראל אכן נכנסו לארץ בשמחה וברגע, כמו שמשה רצה! כלומר - השליחות של משה התקיימה לבסוף במלואה.

המעשה הוא העיקר

« להיות חדורים באחדות עם ישראל ובאהבת ישראל, על ידי התבוננות בצרכי הזולת, וסיוע לו - בגשמיות וברוחניות » לתת צדקה גם לזכותו של יהודי אחר « להתאחד בלמוד הרמב"ם על פי השעורים היומיים » להתאחד בלמוד ובהפצת מעינות פנימיות התורה חוצה עד לחוצה ביותר.

